

Skwer Ks. Kard. S. Wyszyńskiego 6, 01-015 Warszawa
www.kodr.pl biuro@kodr.pl

Papież Franciszek o małżeństwie i rodzinie

Papież o „Amoris laetitia” do argentyńskich biskupów

Część argentyńskich biskupów, z okolic Buenos Aires, opracowała i rozesała do księży swoich diecezji wskazówki dotyczące postępowania w przypadku osób żyjących w związkach niesakramentalnych. Na początku września list trafił do kapałanów, został też przekazany Ojcu Świętemu. Papież Franciszek w odpowiedzi napisał do biskupa Sergio Alfredo Fenoya z diecezji San Miguel, stwierdzając m.in., że list biskupów „w pełni wyjaśnia sens ósmego rozdziału” adhortacji apostołskiej „Amoris laetitia”. – Nie ma innych interpretacji – napisał papież.

Ósmy rozdział wspomnianej adhortacji (punkty 298–300), wydanej po dwóch zgromadzeniach Synodu Biskupów, dotyczy rodzin zranionych, które znajdują się w sytuacji nieuregulowanej z punktu widzenia Kościoła – chodzi przede wszystkim o rodziny osób rozwiedzionych, które żyją w niesakramentalnych związkach. Dokument argentyńskich biskupów zawiera kryteria, jakie należy stosować w stosunku do osób, o których mówi ósmy rozdział adhortacji, w tym dotyczące ewentualnego dopuszczenia ich do sakramentów.

List biskupów został opublikowany w internecie na jednej z argentyńskich stron katolickich wraz z odpowiedzią papieża. Potem informowały o nim różne agencje informacyjne na całym świecie.

We wrześniowym numerze:

Papież Franciszek o małżeństwie i rodzinie	1
Z Polski	2
Ze świata	7

Następnie teksty listu biskupów i odpowiedzi papieża zostały opublikowane w całości na blogu watykanistów II Sismografo oraz – we fragmentach i włoskim tłumaczeniu – w watykańskim czasopiśmie L'Osservatore Romano.

Na podstawie www.deon.pl

O godności kobiet

Podczas kolejnej audiencji generalnej w Roku Miłosierdzia papież Franciszek przestrzegł przed uprzedzeniami wobec kobiet i przed nieposzanowaniem ich godności. Ojciec Święty nawiązał do fragmentu biblijnego opisującego uzdrowienie kobiety cierpiącej na krwotok. Wyjaśnił, że kobieta ta cierpiała nie tylko fizycznie. Ze względu na swą chorobę była uważana za nieczystą i dlatego nie mogła uczestniczyć w liturgiach, pożyciu małżeńskim i normalnych relacjach międzyludzkich. Była wykluczona z życia społecznego. Zdaniem Papieża scena ta pobudza do refleksji nad tym, w jaki sposób bywa postrzegana i przedstawiana kobieta. Wszyscy, również wspólnoty chrześcijańskie, powinni się wystrzegać takiego pojmowania kobiecości, które jest naznaczone uprzedzeniami i uwłacza godności kobiety. „Pod tym względem to właśnie Ewangelia przywraca prawdę i prowadzi do perspektywy wyzwalającej” – zaznaczył Papież. „Te słowa «ufaj, córko» wyrażają całe miłosierdzie Boga do tej osoby.

www.pl.radiovaticana.va

Z Polski

Podziękowania

JE biskup Jan Wątroba Przewodniczący Rady ds. Rodziny oraz ks. Przemysław Drąg Dyrektor Krajowego Ośrodka Duszpasterstwa Rodzin składają serdeczne podziękowania za posługę na rzecz małżeństw i rodzin:

- *ks. Stanisławowi Kaniewskiemu Diecezjalnemu Duszpasterzowi Rodzin Archidiecezji Łódzkiej,*
- *ks. dr Jarosławowi Kamińskiemu Diecezjalnemu Duszpasterzowi Rodzin Diecezji Płockiej,*
- *ks. dr Romanowi Wiśniowieckiemu Diecezjalnemu Duszpasterzowi Rodzin Archidiecezji Warmińskiej,*

którzy w ostatnim czasie przestali pełnić urząd.

Nowymi Diecezjalnymi Duszpasterzami Rodzin zostali:

- *ks. Paweł Kutynia w Archidiecezji Łódzkiej,*
- *ks. dr Wojciech Kućko w Diecezji Płockiej,*
- *ks. Bartłomiej Koziej w Archidiecezji Warmińskiej.*

Jednocześnie informujemy, że ks. Robert Jaśpiński przestał pełnić obowiązki wiceprzewodniczącego Wydziału Duszpasterstwa Rodzin W Archidiecezji Łódzkiej. Natomiast w Diecezji Płockiej został powołany Wydział Duszpasterstwa Rodzin, gdzie pełni obowiązki dyrektora dotychczasowy Diecezjalny Duszpasterz Rodzin ks. dr Jarosław Kamiński. Powołana została tam również Diecezjalna Para Doradców Życia Rodzinnego – Aldona i Artur Wiśniewscy. W Archidiecezji Warmińskiej długoletnią posługę zakończyła pani Feliksa Łudczak Diecezjalna Doradczyni Życia Rodzinnego.

Polecamy ich wszystkich modlitwie, a nowych duszpasterzy oraz doradców serdecznie witamy w naszym gronie.

Episkopat o życiu i rodzinie

W dniach 4 i 5 października br. w Warszawie odbyło się 374. Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski. Podczas dwudniowych obrad biskupi m.in. podsumowali Światowe Dni Młodzieży, obchody 1050. rocznicy Chrztu Polski, poparli obywatelski projekt ustawy NSZZ „Solidarność” w sprawie ograniczenia handlu w niedzielę oraz akcję pomocową Caritas Polska „Rodzina rodzinie”, omówili również sprawy dotyczące kwestii ochrony życia ludzkiego od momentu poczęcia oraz duszpasterstwa rodzin.

Fragmenty komunikatu dotyczące spraw życia i rodziny:

„Biskupi rozważali też kwestie związane z duszpasterstwem rodzin w świetle adhortacji Papieża Franciszka „Amoris laetitia”. Konferencja Episkopatu Polski podkreśliła potrzebę pogłębionej refleksji teologiczno-duszpasterskiej nad tym ważnym dokumentem, który ukazuje piękno małżeństwa i rodziny. Biskupi wyrazili wdzięczność Ojcu Świętemu za umocnienie rodzin katolickich, które z miłością i poświęceniem realizują swoje powołanie. Zwrócili uwagę na potrzebę jeszcze większego zaangażowania w duszpasterstwo osób, które nie żyją w związkach sakramentalnych. Zaproponowali również powołanie – tam, gdzie ich nie ma – diecezjalnych duszpasterzy związków niesakramentalnych, którzy będą współpracowali z duszpasterzami rodzin.

W kwestii świętości życia ludzkiego biskupi przypominają nauczanie Ojca Świętego Jan Pawła II, który napisał: „Akceptacja przerywania ciąży przez mentalność, obyczaj i nawet przez prawo jest wymownym znakiem niezwykle groźnego kryzysu zmysłu moralnego, który stopniowo traci zdolność rozróżnienia między dobrem i złem, nawet wówczas, gdy chodzi o podstawowe prawo do życia (...). Ciężar moralny przerywania ciąży ukazuje się w całej prawdzie, jeśli się uzna, że chodzi tu o zabójstwo, a zwłaszcza jeśli rozważy się szczególne okoliczności, które je określają.

Tym, kto zostaje zabity, jest istota ludzka u progu życia, a więc istota najbardziej niewinna, jaką w ogóle można sobie wyobrazić: nie sposób uznać jej za napastnika, a tym bardziej za napastnika niesprawiedliwego! (...) Jest całkowicie powierzona trosce i opiece tej, która nosi ją w łonie” (Ewangelium vitae, 58).

Kościół od wieków nieprzerwanie wspiera kobiety w macierzyństwie. Ponad 800 instytucji Kościoła katolickiego w Polsce realizuje ok. 5 tys. dzieł charytatywnych, docierając do ok. 3 mln osób. Wśród nich są domy samotnej matki, okna życia, ośrodki adopcyjne oraz pomoc rodzicom samotnie wychowującym dzieci. Konferencja Episkopatu Polski z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy społeczne i państwowe, które wspierają narodziny dzieci i ich rozwój. Jednocześnie biskupi dziękują wszystkim, którzy już zaangażowali się w troskę o kobiety i dzieci.

Biskupi podkreślają, że instytucje Kościoła nie zajmują się przygotowaniem projektów ustaw cywilnych, ale korzystają z prawa do wyrażania swoich opinii nt. proponowanych regulacji prawnych. W tym kontekście Konferencja Episkopatu Polski zaznacza, iż życie każdego człowieka jest wartością podstawową i nienaruszalną. Biskupi polscy przypominają, iż nie popierają projektów zapisów prawnych, które przewidują karanie kobiet, które dopuściły się aborcji. Te kwestie Kościół rozwiązuje w sakramencie pojednania, zgodnie z przepisami Kodeksu Prawa Kanonicznego i normami etyczno-moralnymi (zob. Komunikat z 372. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski, Gniezno-Poznań, 14-16 kwietnia 2016 r.). Konferencja Episkopatu Polski zachęca jednocześnie do modlitwy w intencji kobiet, które swoim życiem wypełniają powołanie do macierzyństwa oraz w intencji kobiet, które przeżywają trudności w swoim życiu”.

www.episkopat.pl / www.kodr.pl

Prezydium KEP o kampanii „Przekażmy sobie znak pokoju”

„Wyrażamy przekonanie, że katolicy nie powinni brać udziału w kampanii «Przekażmy sobie znak

pokoju», gdyż rozmywa ona jednoznaczne wymagania Ewangelii” – stwierdza komunikat Prezydium KEP.

„ Kościół nigdy nie dzieli ludzi według orientacji seksualnej, ale uświadamia wszystkim, że jako stworzeni «na obraz i podobieństwo Boga», są ukochanymi dziećmi Bożymi – siostrami i braćmi w Chrystusie – i stąd cieszą się równą godnością (...) Szacunek dla godności każdej osoby jest jednak nie do pogodzenia z szacunkiem dla samych czynów homoseksualnych.

Prezydium KEP wskazuje, że „zło jest złem nie dlatego, że zostało przez kogoś zabronione, ale dlatego, że – jako niezgodne z planem Bożym – szkodzi człowiekowi. Stąd Kościół – jak dobra matka – musi jasno nazywać je po imieniu”.

www.episkopat.pl

Komunikat Prezydium Konferencji Episkopatu Polski ws. ochrony życia ludzkiego

6 października 2016 r. biskupi napisali: „W obecnie dyskutowanej kwestii ochrony życia ludzkiego Konferencja Episkopatu Polski podkreśla, że ważne są projekty pomocowe mające na celu wsparcie osób w trudnej sytuacji życiowej. Nie zwalnia to jednak z obowiązku dążenia do pełnej ochrony życia ludzkiego od poczęcia do naturalnej śmierci. Jest to zadanie zarówno parlamentarzystów, jak i wszystkich ludzi dobrej woli, bez względu na wyznawaną religię czy światopogląd.

Podpisał abp Stanisław Gądecki, abp Marek Jędraszewski oraz bp Artur G. Miziński.

Prawo do wolnej niedzieli – Prezydium KEP

„Wolna niedziela jest marzeniem wielu Polaków. Podobnie jak obywatele innych krajów europejskich, także Polacy – bez względu na religię czy światopogląd – winni mieć prawo do wolnej niedzieli. Święty Jan Paweł II pisał o tym w specjalnym dokumencie: «Także w obecnej sytuacji historycznej mamy obowiązek tak działać, aby wszyscy mogli zaznać wolności, odpoczynku i odprężenia, które są człowiekowi niezbędne ze względu na jego ludzką godność oraz związane z nią potrzeby

religijne, rodzinne, kulturowe i społeczne, trudne do zaspokojenia, jeśli nie jest zagwarantowany przynajmniej jeden dzień w tygodniu dający wszystkim możliwość wspólnego odpoczynku i świętowania» (List Apostolski Dies Domini o świętowaniu niedzieli, 66).

W tym kontekście pragniemy przypomnieć, iż na zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski w czerwcu br. biskupi polscy jednomyślnie poparli obywatelski projekt ustawy zgłoszony przez NSZZ „Solidarność” w sprawie ograniczenia handlu w niedzielę. Ten projekt jest głosem sprzeciwu wobec nadużyć związanych z wykorzystywaniem pracowników, a także próbą podkreślenia świątecznego charakteru niedzieli. Powszechnie oczekuje się, że inicjatywa związku zawodowego NSZZ „Solidarność” i znaczące poparcie społeczeństwa nie zostaną zlekceważone, a Parlament Rzeczypospolitej Polskiej przywróci i zabezpieczy narodowi polskiemu niedzielę jako wartość religijną, rodzinną i kulturową”.

www.episkopat.pl

Obywatelski projekt w sprawie zakazu handlu w niedzielę trafił 2 września do Sejmu. Inicjatorzy zebrali ponad 350 tys. podpisów.

Pielgrzymka Małżeństw i Rodzin na Jasną Górę

Wspólna modlitwa przed wizerunkiem Matki Bożej Częstochowskiej, świadectwa i konferencje, a także koncert folkowego zespołu „Turnioki” – to wydarzenia dwudniowej Pielgrzymki Małżeństw i Rodzin na Jasną Górę, która odbyła się 24 i 25 września. Doroczną pielgrzymkę rozpoczęła Msza św. w sobotę o godz. 15.30 w Kaplicy Matki Bożej pod przewodnictwem bpa Jana Wątroby Przewodniczącego Rady ds. Rodziny KEP, podczas której homilię wygłosił ks. Przemysław Drąg Dyrektor Krajowego Ośrodka Duszpasterstwa Rodzin przy KEP. Eucharystię koncelebrowali członkowie Rady ds. Rodziny KEP bp Jan Szkodoń i bp Romuald Kamiński. Po Mszy św. wierni udali się do sali. o. Kordeckiego, gdzie odbył się Koncert Zespołu „Turnioki”. Wieczorem uczestnicy spotkania wzięli udział w Drodze Krzyżowej, a później w Apelu Jasnogórskim, któremu przewodniczył bp Jan Piotrowski.

W niedzielę pielgrzymi wysłuchali świadectwa Lecha Dokowicza oraz prelekcji ks. Przemysława Drąga. W homilii wygłoszonej podczas Mszy św. o godz. 11 na jasnogórskim szczyście bp Jan Piotrowski ordynariusz kielecki przypominał: „Małżeństwo mężczyzny i kobiety podniesione przez Chrystusa do godności sakramentu jest trwałym znakiem przymierza, jest ono owocem wolnej decyzji upiększonej wzajemną ludzką miłością. (...) Pan Jezus jednoznacznie wypowiadał się o pierwotnym sensie związku mężczyzny i kobiety, tak jak został on na początku zamierzony przez Stwórcę, związek małżeński mężczyzny i kobiety jest nierozzerwalny, łączy ich sam Bóg, co więc Bóg złączył, nich człowiek nie rozdziela. Ta ewangeliczna propozycja dla wszystkich, którzy są ochrzczeni, jest jedyną drogą realizacji życia małżeńskiego i jego oczekiwanym owocem, którym jest rodzina. Rodzina kładzie fundamenty, na których wznosi się budowla życia, jednocześnie rodzina bywa nazywana małym kościołem, gdzie spotykamy Boga, zaczynamy kochać i nawiązywać z Nim osobiste więzi”. Podczas Mszy św. nastąpiło odnowienie przyrzeczeń małżeńskich, natomiast na zakończenie Eucharystii nastąpił Akt Zawierzenia Rodzin Matce Bożej, a ponad 60 nowych doradców życia rodzinnego złożyło swoje ślubowanie.

Na Jasną Górę przybyło ponad 5 tys. ludzi. Pielgrzymi mieli możliwość zaopatrzenia się nie tylko w tekst najnowszej adhortacji papieża Franciszka „Amoris laetitia”, ale też inne pozycje książkowe dotyczące życia małżeńskiego i rodzinnego.

www.kodr.pl

Bardzo dziękujemy ks. dr Arturowi Skrzypkowi oraz p. Barbarze Piłce, a także innym osobom z diecezji kieleckiej za wkład w organizację pielgrzymki.

Powołano Krajową Doradcznię Życia Rodzinnego
Biskup Jan Wątroba Przewodniczący Rady ds. Rodziny KEP powołał z dniem 1 października Agnieszkę Dochniak na stanowisko Krajowej Doradczni Życia Rodzinnego.

www.kodr.pl

Bielsko-Biała: pierwsze niemowlę w oknie życia

Niemowlę w oknie Życia odnalazły siostry zakonne posługujące w Diecezjalnym Domu Matki i Dziecka w bielskim Lipniku. To pierwszy noworodek pozostawiony w bielskiej placówce, w której od 7 lat funkcjonuje powstałe z inicjatywy Caritas diecezji bielsko-żywieckiej miejsce, gdzie matka może zostawić anonimowo nowo narodzone dziecko, nie narażając niemowlęcia na niebezpieczeństwo. 2 września w Oknie Życia ktoś pozostawił nowo narodzonego chłopca. W ciągu 10 lat działalności Okien Życia w Polsce uratowano ponad 90 dzieci. W całym kraju takich miejsc powstało już 58. Z danych policji wynika, że inicjatywa ta wpłynęła na spadek przypadków dzieciobójstwa – w całej Polsce takich zdarzeń w 2000 r. było 47, a w 2014 r. – cztery.

www.ekai.pl

Sejm: PFROŻ złożyła projekt ustawy chroniącej życie dzieci, ale bez karalności kobiet

Przedstawiciele Polskiej Federacji Ruchów Obrony Życia złożyli 14 września w Kancelarii Marszałka Sejmu RP projekt ustawy zapewniający prawną ochronę życia wszystkim poczętym dzieciom bez wyjątków. Projekt ten utrzymuje obecnie obowiązujące rozwiązanie, które wyłącza spod sankcji karnej kobietę poddającą się aborcji. Zwolennicy utrzymania obecnego rozwiązania, czyli wyłączenia spod sankcji karnej kobiety, zwracają uwagę na specyficzny stan psychiczny kobiety podejmującej tę dramatyczną decyzję, a także na to, że wielorakie skutki, jakie ponosi ona na swoim ciele, psychice i duchu, czynią z niej drugą ofiarę aborcji.

Zdając sobie sprawę, że tradycyjna aborcja chirurgiczna coraz częściej zastępowana jest tzw. aborcją chemiczną lub farmakologiczną, projekt Federacji wprowadza zakaz sprzedaży, nieodpłatnego udostępniania i reklamowania środków o działaniu poronnym i antynidacyjnym.

Projekt został zgłoszony w trybie ustawy o petycjach, która umożliwia zgłaszanie projektów ustaw przez organizacje społeczne. W odróżnieniu od projektów obywatelskich, nie wymaga się od zgłaszających minimalnej liczby podpisów, natomiast o tym, czy projekt zostanie skierowany do Laski Marszałkowskiej, ostatecznie decyduje Sejmowa Komisja ds. Petycji.

www.ekai.pl

Od 1 września leki dla seniorów za darmo

Osoby, które ukończyły 75. rok życia od września mają prawo do bezpłatnych leków znajdujących się na liście ogłoszonej przez Ministra Zdrowia. Leki będą bezpłatne jedynie w określonych wskazaniach i na specjalną receptę lekarza POZ.

Z ulgi seniorzy mogą skorzystać najwcześniej w dniu swoich 75. urodzin. Receptę może wystawić jedynie lekarz, do którego pacjent jest zapisany w przychodni. W razie jego nieobecności, receptę wypisze zastępujący go lekarz w tej samej przychodni. Ta sama zasada dotyczy samodzielniej indywidualnej praktyki lekarskiej. Na pierwszej liście bezpłatnych leków znalazło się 1129 preparatów i 68 substancji czynnych – są to przede wszystkim medykamenty związane z leczeniem chorób wieku podeszłego.

Na podstawie www.wpolityce.pl

Rodzina to mama, tata i dzieci

Trwa zbieranie podpisów pod Europejską Inicjatywą Obywatelską w obronie Małżeństwa i Rodziny Mama Tata i Dzieci. Celem jest zebranie w Europie jednego miliona podpisów do 10 grudnia.

Organizatorzy inicjatywy zwracają się do instytucji Unii Europejskiej, domagając się szacunku dla rodziny opartej na małżeństwie jednego mężczyzny z jedną kobietą. Od dłuższego czasu można zaobserwować na świecie działania zmierzające do zakwestionowania naturalnej tożsamości małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny. W wielu krajach już uchwalono ustawy w różnym stopniu deformujące prawdę o małżeństwie i nakazujące podobne lub wręcz takie samo traktowanie małżeństw i związków osób tej samej płci. Wiele z tego typu działań podejmowanych jest również przez instytucje UE.

Aby zaświadczyć o naturze małżeństwa oraz zagwarantować poszanowanie suwerennych kompetencji państw członkowskich w zakresie prawa rodzinnego, pod koniec ubiegłego roku zarejestrowano EIO Mama Tata i Dzieci (<http://www.mumdadandkids.eu/pl>). Jej przedmiotem jest przedstawienie Komisji Europejskiej projektu legislacyjnego, który na potrzeby całego prawa europejskiego

go, definiuje małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny oraz potwierdza suwerenne kompetencje państw członkowskich w zakresie prawa rodzinnego, zakazując instytucjom unijnym ingerowania w tym zakresie.

Inicjatywa ta, poza swym wymiarem formalnym, ma również niezwykle istotny cel, jakim jest mobilizacja opinii publicznej oraz przypomnienie w przestrzeni publicznej prawdy o małżeństwie jako związku kobiety i mężczyzny. Pomoże to stawić tamę działaniom wpływowych mniejszości, dążących do kwestionowania tej prawdy oraz przyczyni się do klarownego wytyczenia granic ingerencji UE w prawo państw członkowskich.

W celu organizacji i wspierania inicjatywy w Polsce zawiązał się Komitet Krajowy Inicjatywy w skład którego weszły: Centrum Wspierania Inicjatyw dla Życia i Rodziny, Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris, Fundacja Rzecznik Praw Rodziców oraz Związek Dużych Rodzin 3+. Koordynatorem Komitetu jest pan Jan Urmański (jan.urmanski@mama-tataidzieci.pl).

www.kodr.pl

Konferencja o małżeństwie i rodzinie w prawie

Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris we współpracy z Wydziałem Prawa i Administracji UW, kolejny raz podjęły wspólną inicjatywę, mającą na celu akademicką analizę wyzwań, jakie współcześnie stoją przed małżeństwem, poprzez organizację międzynarodowej prawniczej konferencji. Podczas dwudniowych obrad teoretycy i praktycy z całego świata, reprezentujący różne specjalności, jak i obszary zaangażowania, zmierzali się z intelektualnymi wyzwaniami, jakie współcześnie istnieją na gruncie prawa małżeńskiego. Szeroko omówiono ustawodawstwo europejskie, wyroki Trybunału Praw Człowieka, sytuację w skali makro oraz na przykładzie Wielkiej Brytanii dotyczącą zakresu i skutków legalizacji związków jedнопłciowych.

Na podstawie www.pch24.pl

Spotkania kawiarenkowe dla małżonków

We wrześniu ruszyła nowa inicjatywa Duszpasterstwa Rodzin i Kościoła Domowego w Łomży – „Kawiarenka Dialogowa Małżonków”. Spotkania w przyjemnej atmosferze służą odbudowaniu więzi i poprawieniu relacji.

Każde ze spotkań dotyczy innego zagadnienia, dlatego do spotkań dialogowych można dołączyć w dowolnym miesiącu. Każda „Kawiarenka” rozpoczyna się 20-minutowym wprowadzeniem prelegenta. Następnie uczestnicy otrzymują inspirację w oryginalnej formie „Menu Dialogu”. Każda z par zasiada przy swoim stoliku, można wypić dobrą kawę. Nastrojowa muzyka pomaga wyciszyć się i skupić myśli. Świeca na stoliku tworzy romantyczną atmosferę, przede wszystkim jednak, przypomina o bliskości Boga w sakramencie małżeństwa. Po każdym spotkaniu małżonkowie mogą podjąć związane z tematem spotkania zadanie do wykonania w formie „Rachunku”. Czas na jego realizację proponowany jest do następnej „Kawiarenki”.

www.duszpasterstwoRodzin.lomza.pl

Gra planszowa o nienarodzonym

Szczecińska Fundacja Małych Stópek stworzyła pierwszą grę karcianą pro-life „Zagraj w Jasia”. Gra jest wzorowana na popularnej grze „Piotruś”. Zasady są takie same, a oprawa graficzna jest adekwatna do celów edukacji o wartości życia ludzkiego od poczęcia.

Gra przedstawia rozwój prenatalny człowieka od poczęcia i jest skierowana do najmłodszych odbiorców, czyli do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Myślę, że również dzieci w wieku szkolnym będą miały radość z tej gry – uważa Marta Kuśmierk z Fundacji Małych Stópek. Na każdej z kart przedstawiony jest określony etap rozwoju dziecka przed narodzeniem wraz z komentarzem.

www.ekai.pl

Ze świata

Hiszpania: zmarł działacz pro-life Lozano

W Madrycie zmarł Rafael Lozano, działacz i założyciel organizacji pro-life, który uratował przed aborcją tysiące dzieci. Największym dziełem 47-letniego Hiszpana była Red Madre, w której zdesperowane kobiety w ciąży oraz samotne matki mogły zasięgnąć porady. Założyciel w pierwszych latach działalności Red Madre samodzielnie nakłaniał kobiety do walki o życie swoich nienarodzonych dzieci. Z czasem wzbogaciła się ona o specjalistów medycznych, psychologów i licznych wolontariuszy. Według szacunków hiszpańskiej organizacji, Red Madre pomogła dotychczas 40 tys. zdesperowanych kobiet.

Madrycki działacz był biznesmenem i ojcem szóstki dzieci. Od 2005 r. organizował liczne manifestacje pro-life na ulicach hiszpańskich miast. Był też koordynatorem Centrum Kształtowania Rodzinnego im. Jana Pawła II.

www.radioem.pl

Chile: chrześcijanie przeciwko aborcji

Pół miliona podpisów przeciw legalizacji aborcji w Chile przekazał arcybiskup stolicy tego kraju tamtejszemu ministrowi spraw wewnętrznych. Kontrowersyjny projekt ustawy przewiduje dopuszczalność przerwania ciąży w przypadku niebezpieczeństwa życia matki czy defektów dziecka oraz wówczas, kiedy jest ona wynikiem gwałtu. Projekt był dyskutowany w chilijskim parlamencie. Sygnatariusze przekazanego ministrowi dokumentu opowiadają się za bezwarunkowym zakazem aborcji w jakimkolwiek przypadku.

„Nie jesteśmy przeciwko nikomu, ale po prostu za życiem – powiedział kard. Ricardo Ezzati. – Z całą pokorą prosimy, by prawodawcy wysłuchali głosu tak licznych Chilijczyków”. Arcybiskup Santiago de Chile podkreślił, że przedstawił opinię różnych Kościołów chrześcijańskich. Z krytyką propozycji legalizacji aborcji występują w tym południowoamerykańskim kraju nie tylko katolicy.

www.pl.radiovaticana.pl

Meksyk: marsze przeciwko tzw. małżeństwom jedнопłciowym

Ponad milion Meksykanów wyszło na ulice, by zaprotestować przeciw proponowanej legalizacji tzw. małżeństw homoseksualnych. Polemiki na ten temat trwają już od maja, kiedy prezydent Enrique Peña Nieto zapowiedział projekt wniesienia poprawki do art. 4 meksykańskiej konstytucji, by umożliwić zawarcie „małżeństwa” również parom homoseksualnym.

W odpowiedzi na tę inicjatywę ukonstytuował się Narodowy Front na rzecz Rodziny (Frente Nacional para Familia), który podejmuje działania na rzecz promowania tradycyjnej rodziny. We wrześniu w Meksyku oraz 122 innych miastach odbyła się manifestacja przeciw legalizacji tzw. „małżeństw homoseksualnych”. Natomiast 23 września przed Ambasadami Meksyku na całym świecie, w geście jedności z obrońcami tradycyjnej rodziny, odbyły się pikety solidarnościowe. Poprzedziły one zaplanowany na 24 września Narodowy Marsz dla Rodziny w Mexico City.

Ostrą reakcją społeczną w Meksyku wywołały wypowiedzi prezydenta, że: „Małżeństwo powinno być dostępne dla wszystkich, niezależnie od ich pochodzenia etnicznego, narodowości, niepełnosprawności, sytuacji zdrowotnej i społecznej, religii czy seksualności”.

www.pch24.pl

Watykan: prawo kanoniczne w obronie życia

Papieska Komisja ds. Tekstów Prawnych opublikowała odpowiedź ważną dla poszanowania świętości życia. Jak wiadomo, Kodeks Prawa Kanonicznego w kanonie 1041 stwierdza, że przeskoda do przyjęcia święceń, wymagającą specjalnej dyspensy Stolicy Apostolskiej, jest m. in. fakt, iż ktoś „popęłił dobrowolne zabójstwo albo spowodował spędzenie płodu”, co dotyczy też wszystkich w tym współdziałających, albo ten, „kto poważnie i z rozmysłem zranił siebie lub innego albo usiłował odebrać sobie życie”.

Ponieważ zadano pytanie, czy przeszkoda ta dotyczy również konwertytów na katolicyzm, którzy takie czyny popełnili nie będąc jeszcze katolikami, Papieska Komisja ds. Tekstów Prawnych udzieliła odpowiedzi, że obejmuje to również czyny popełnione w czasie, gdy nie należeli oni jeszcze do Kościoła katolickiego. Szacunek dla świętości życia obowiązuje bowiem wszystkich, nie samych tylko katolików. Tę odpowiedź watykańskiej dykasterii zatwierdził Papież Franciszek, nakazując jej publikację.

www.pl.radiovaticana.va

Watykan: sympozjum o roli kobiet w Kościele

Z inicjatywy Kongregacji Nauki Wiary odbyło się w Rzymie dwudniowe sympozjum o roli kobiet w Kościele. W spotkaniu uczestniczyło ok. 50 kobiet czynnie zaangażowanych w życie Kościoła, wśród nich teolożki, historyczki, prawniczki, zakonnice i świeccy. Temat podjęto z dwóch perspektyw. Pierwszy to powołanie kobiety w tradycji katolickiej, a drugi to rola, jaką kobiety pełnią i mogą pełnić w Kościele.

Powołanie kobiety było rozważane w kontekście powszechnego kapłaństwa ochrzczonych i małżeństwa. Mówiono o wkładzie kobiet w interpretację Pisma Świętego, ich obecności w głoszeniu rekolekcji i formacji kapłańskiej. Podjęto też zagadnienie Kościoła jako oblubienicy i matki. Rozważano też miejsce, jakie prawo kanoniczne przewiduje dla kobiet na stanowiskach kierowniczych i w duszpasterstwie. Wszystko było przeplatane świadectwami o konkretnej obecności kobiet w Kościele.

Komunikat Kongregacji Nauki Wiary zapowiada publikację dokumentacji sympozjum, aby poruszane na nim treści były dostępne dla ogółu zainteresowanych.

www.pl.radiovaticana.va

Niemcy: marsz dla życia w Berlinie

Ponad 7,5 tysiąca osób wzięło udział 17 września w „Marszu dla życia” zorganizowanym już po raz 12. w centrum stolicy Niemiec, Berlinie. Wśród uczestników różnych wyznań obecnych było 5 biskupów katolickich z arcybiskupem Berlina,

Heinerem Kochem i biskupem Ratyzbony, Rudolfem Voderholzerem.

Organizatorem marszu była federacja „Prawo do życia” skupiająca 13 organizacji obrońców życia. Rozpoczynając marsz przed gmachem Reichstagu arcybiskup Berlina Heiner Koch apelował, aby „każdy człowiek mógł dobrze rozwijać swoje życie od pierwszego momentu w łonie matki do ostatniego tchnienia”. Podkreślił, że chrześcijan obowiązuje zasada: „Nie wytyczamy granic, nie wznosimy murów życia, murów na granicach Europy, na granicach kultur i religii, wieku, choroby, niepełnosprawności czy umierającego życia”.

www.ekai.pl

Norwegia: dziecko może zmienić płeć

W Norwegii obowiązuje prawo, zgodnie z którym dzieci od 6 roku życia mogą w dokumentach zmienić płeć. Nie potrzeba badań do zmiany płci, a sama procedura polega na wypełnieniu internetowego wniosku. Co więcej, nie istnieją żadne ograniczenia w tej procedurze. Oznacza to, że płeć można zmienić kilkakrotnie. Do szesnastego roku życia wymaga to jeszcze zgody rodziców. Później dzieci mogą decydować o tym same. Z możliwości zmiany płci w dokumentach skorzystało już dziewięć dzieci. Wszystkie wnioski rozpatrzono pozytywnie.

Na podstawie www.wpolityce.pl

Belgia: eutanazja niepełnoletniego

Pierwszy przypadek „aktywnej pomocy w samobójczej śmierci” nieletniego w Belgii, o którym poinformowano 17 września, wywołał oburzenie i protesty przedstawicieli Kościoła oraz obrońców praw pacjenta. „Takie postępowanie odbiera dzieciom ich prawo do życia” – słowa emerytowanego prezesa Papieskiej Akademii Życia przytoczyło Radio Watykańskie.

Belgia jest jedynym krajem na świecie, w którym do eutanazji mają prawo nieuleczalnie chore dzieci, jeśli to wyrażą w sposób świadomy.

Uchwaloną przez większość parlamentarną ustawę zezwalającą na eutanazję osób niepełnoletnich podpisał w marcu 2014 roku król Belgów Filip I. Zgodnie z tą ustawą, lekarze mają prawo dokonać eutanazji osób poniżej 18. roku życia, które są nieuleczalnie chore i cierpią z powodu silnego bólu, bez perspektyw na polepszenie stanu zdrowia. Taka decyzja musi być zatwierdzona przez rodziców i kilku ekspertów, a młody pacjent musi być świadomy sytuacji i rozumieć, co oznacza eutanazja.

Jest to pierwszy przypadek eutanazji nieletniego od chwili wejścia w życie ustawy w 2014 roku. Belgia – obok Holandii – jest pierwszym na świecie krajem, w którym eutanazja dorosłych jest legalna od 2002 r., a od 2009 roku jest ona też prawnie dozwolona w Luksemburgu.

www.ekai.pl

Francja: dużo nieletnich zabija dzieci przed urodzeniem

We Francji wzrasta liczba aborcji wśród studentek i uczennic szkół średnich. W regionie paryskim (Ile-de-France) już co dziesiąta licealistka poddała się zabiegowi usunięcia ciąży, a co trzecia zażyła środki wczesnoporonne.

Badania w tym zakresie zostały przeprowadzone przez studencki zakład ubezpieczeń społecznych Smerep. Wynika z nich, że młodzi coraz częściej decydują się na aborcję. Tendencja ta dotyczy całej Francji, jednak najsilniejsza jest w regionie paryskim. W skali ogólnokrajowej 20 proc. licealistek zażyło już środki wczesnoporonne, 7 proc. dwukrotnie, a 2 proc. ponad 5 razy. Natomiast w regionie paryskim ze środków tych korzystało 31 proc. licealistek. Jeśli chodzi natomiast o zabijanie dzieci nienarodzonych, to w skali krajowej dokonało tego 6 proc. licealistek, a w regionie stołecznym 10 proc.

Dane te opublikował dziennik „Le Figaro”. Czasopismo przypomniało też wyniki innych badań przeprowadzonych na zlecenie tej samej instytucji, a dotyczące stosowania antykoncepcji wśród młodych.

Wykazały one, że co dziesiąta licealistka we Francji i co piąta w regionie stołecznym nigdy nie stosowała żadnej antykoncepcji. Natomiast wśród francuskich studentek 87 proc. deklaruje, że zdaje się na „ochronę” prezerwatywy, ale 70 proc. z nich przyznaje, że nie robi tego w sposób regularny. Francuzki coraz rzadziej sięgają też po pigułki antykoncepcyjne, wzrasta bowiem świadomość ich skutków ubocznych.

www.pl.radiovaticana.va

Ekwador: dziecko transseksualnych rodziców

Dziecko dwojga transseksualnych rodziców urodziło się w Ekwadorze. Matka przedstawia się jako ojciec, a ojciec – jako matka. Rodzice: matka przedstawiająca się męskim imieniem Fernando Machado i ojciec, występujący jako Diane Rodriguez, są w trakcie tzw. zmiany płci. Ich organy płciowe nie zostały jednak usunięte. Dzięki temu, żyjąc – jak mówią – jak mężczyzna i kobieta, doczekali się potomstwa.

www.gosc.pl

USA: dziecko z trojga rodziców

Pierwsze dziecko trojga rodziców przyszło na świat – naukowcy zastosowali nową metodę wykorzystującą komórki jajowe dwóch kobiet – informuje „New Scientist”.

Pięciomiesięczny obecnie chłopczyk (urodzony 6 kwietnia 2016) ma typowe DNA ojca i matki, a ponadto nieco mitochondrialnego DNA dawczyni dodatkowej komórki jajowej. Choć pierwsze dzieci trojga rodziców urodziły się już pod koniec lat 90. XX wieku, ówczesna metoda wprowadzania obcych mitochondriów do komórki jajowej wraz plemnikiem nie była bezpieczna – część dzieci miała wady genetyczne, prawdopodobnie z powodu zachowanych nieprawidłowych mitochondriów matki.

Od matki pobrano DNA z jądra komórkowego, natomiast z komórki jajowej dawczyni – zdrowe mitochondria. Uzyskane zdrowe komórki jajowe udało się zapłodnić plemnikiem pochodzącym od ojca dziecka. Jeden z pięciu embrionów rozwijał się prawidłowo i został wszczepiony do macicy.
Oprac. na podstawie PAP

Niemcy: małżeństwa dzieci

Niemieckie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podało, że w tym kraju jest prawie 1,5 tys. małżeństw dzieci. 361 małżonków ma mniej niż 14 lat. Większość to uchodźcy, którzy zawarli małżeństwa za granicą. „Die Welt” napisał, że do 31 lipca b.r. referat ds. cudzoziemców MSW zarejestrował 1475 nieletnich imigrantów, którzy podali, że są żonaci/zamężni. 1152 to dziewczynki. Zostały wydane za mąż w swoich ojczyznach za dorosłych. 994 małżonków ma między 16 a 18 lat, a 361 mniej niż 14.

Niemieckie prawo nie uznaje małżeństw, gdzie jedno z małżonków ma mniej niż 14 lat. Niemiecki minister sprawiedliwości Heiko Maas zamierza podjąć kroki przeciwko zawartym za granicą małżeństwom dzieci. W tym celu powoła komisję, która ustali, w jaki sposób rząd będzie postępował w sprawie zawartych za granicą małżeństw małoletnich uchodźców.

Na podstawie www.wpolidyce.pl

Pakistan: dyskryminacja chrześcijan

Krajowa Rada Środków Elektronicznych w Pakistanie oświadczyła, że 11 kanałów chrześcijańskich, które nadają w Pakistanie działają nielegalnie. Zakazano więc dekretem dalszego propagowania wiary chrześcijańskiej w języku urdu.

www.avvenire.it

Włochy: sąd broni dobra dzieci

Trybunał Konstytucyjny odrzucił jako niemającą racji prawnej prośbę kobiety, która w żyjąc w relacji homoseksualnej uczestniczyła w narodzinach dzieci z in vitro swojej partnerki. Po rozstaniu z partnerką żądała możliwości utrzymania relacji „rodzicielskich” z dziećmi. Trybunał stwierdził, że nie można jej żądania zrównać z prawem rodzica do odwiedzania i kontaktu z dziećmi.

www.avvenire.it

Włochy: dzieci „na zamówienie”

Zakup materiału genetycznego dostosowanego do potrzeb klienta staje się niestety rzeczywistością. Za 258 tysięcy euro można już zakupić w banku genetycznym SharDna materiał 230 tysięcy próbek pogrupowany według długowieczności, drzewa genealogicznego, a nawet diety dawców. Jak deklaruje zarządca banku przestudiowano ponad 400 lat historii dawców z Sardynii, z rejonu, w którym jest najwięcej w Europie osób, które ukończyły 100 lat życia.

www.avvenire.it

Bruksela: nie dla surogacji

Kolejny raz Komitet do spraw socjalnych, zdrowia i rozwoju odrzucił możliwość macierzyństwa zastępczego. Senator belgijska już po raz czwarty domagała się przed Radą Europy zalegalizowania tzw. macierzyństwa zastępczego. Wprowadziła ona rozróżnienie pomiędzy macierzyństwem zastępczym w celach komercyjnych (które należy odrzucić) i macierzyństwem zastępczym z powodów solidarnościowych (które powinno być dopuszczalne). Komitet po raz kolejny odrzucił jakkolwiek możliwość legalnej surogacji w prawie europejskim.

www.avvenire.it

San Marino: większa ochrona dzieci

Na skutek działań poselskich Wielka Rada zdecydowała się wyeliminować z prawodawstwa trzy z pięciu przesłanek aborcyjnych będących obowiązkowymi w księstwie. Jako uniemożliwiające legalną aborcję pozostają wyjątki dotyczące stanu majątkowego i socjalnego kobiety oraz niepełnoletniość kobiety.

www.avvenire.it

W ramach współpracy z Fundacją Jeden z nas podajemy link do Newslettera Bioetycznego stworzonego przez członków Fundacji.

<http://www.poradniabioetyczna.pl/newsletter-bioetyczny/>

ZAPOWIEDŹ

Wielka Pokuta – modlitwa przebłagalna na Jasnej Górze

"Wielka Pokuta" – pod takim hasłem 15 października br. na Jasnej Górze odbędzie się modlitwa przebłagalna za grzechy całego Narodu Polskiego. Spotkanie poprowadzą ojcowie Antonello Cadeddu i Henrique Porcu, misjonarze z Brazylii, przełożeni wspólnoty Przymierze Miłosierdzia oraz ks. Piotr Glas, egzorcysta. Mszę św. odprawi JE abp Stanisław Gądecki Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski.

Program wydarzenia:

11:00 – 13:30 – dwie konferencje ojców Antonello i Henrique

13:30 – 15:00 – przerwa na obiad

15:00 – 16:30 – koronka oraz konferencja ks. Piotra Glasa.

16:30 – 18:00 – Msza Święta celebrowana na ołtarzu polowym

18:00 – 20:00 – część pokutna ze świadectwami, modlitwą i adoracją

20:00 – 21:00 – czuwanie pokutne

Więcej informacji www.wielkapokuta.pl

Redakcja:

Krajowy Ośrodek Duszpasterstwa Rodzin

Skwer Ks. Kard. S. Wyszyńskiego 6

01-015 Warszawa

Tel.: 22 838 92 59

E-mail: biuro@kodr.pl

Fundacja „Razem w Rodzinie”

Skwer Ks. Kard. S. Wyszyńskiego 6

01-015 Warszawa

Nr konta:

ING PL 43 1050 1025 1000 0090 3030 5495